

de **Nieuwe GGZ**: (na)denken over (psychose)zorg

Philippe Delespaul

GEPS: Zorgcontinuïteit – Veerkracht in de Psychosezorg

Gent, 13 oktober 2017

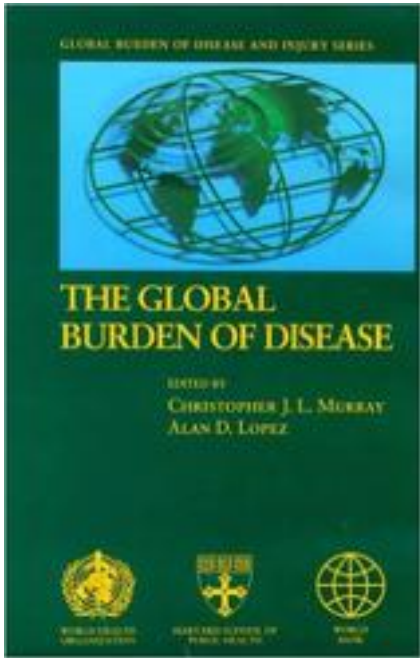
ZORG

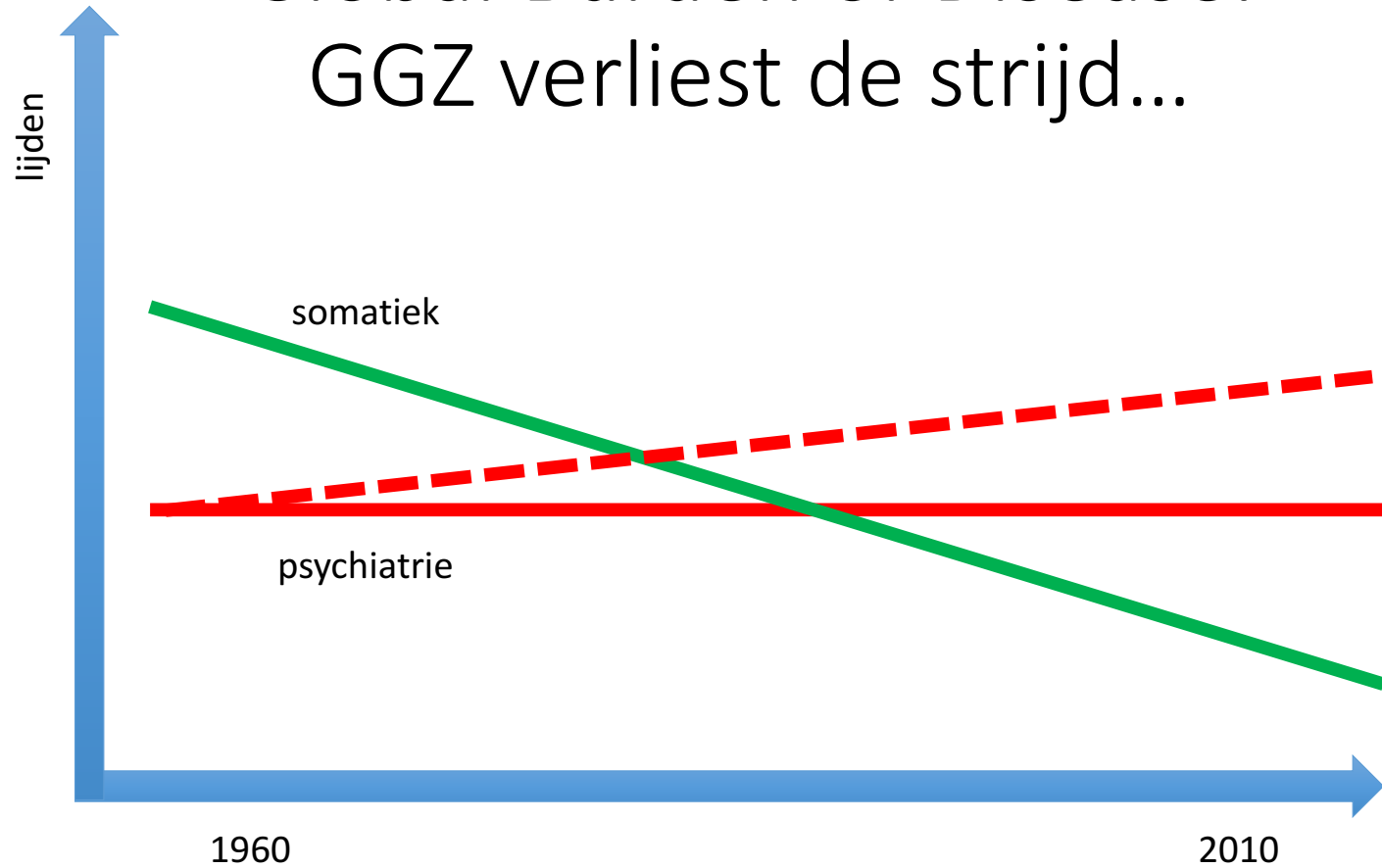
'ze' is 'wij'

(over inclusie en exclusie)

Global Burden of Disease: GGZ verliest de strijd...

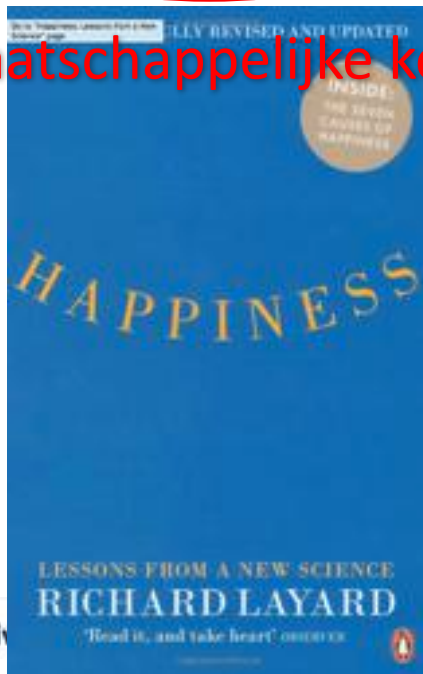

GGZ en participatie: enkele cijfers

=50%

vd uitkeringen
(14 miljard)

(maatschappelijke kost)

- psychiatrie: 450€/burger/jaar
we geven evenveel uit aan uitkeringen (=participatie handicap) dan aan zorg (=7 miljard=1%BNP)
- somatiek: 5000€/burger/jaar
we geven 12x meer aan zorg uit (=70 miljard=10%BNP) dan aan uitkeringen (=maatschappelijke kosten)
- somatische behandeling is 3x zo duur bij co-morbide GGZ problemen
- businesscase: 1 euro investering in de GGZ geeft 4 euro return

nationaal plan voor psychisch welbevinden 2017 - 2027

GGZ

burger

SUSTAINABLE DEVELOPMENT GOALS

ambitie

1/3 minder psychisch lijden

1/3 minder suïcides

1/3 meer maatschappelijke participatie

1/3 minder EPA (Ernstige Psychische Aandoeningen)

50% reductie kloof in levensverwachting EPA

...

(en dit voor 1% BNP)

United Nations Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD)

The Convention on the Rights of Persons with Disabilities (CRPD) and its Optional Protocol (OP) were adopted on 13 December 2006, as the first comprehensive human rights treaty of the 21st

(ook) universele mensenrechten voor
mensen met een handicap (2006-2016)
(recht optimale zorg)
evenveel recht op een 'gewoon' leven

bijv. verlaagde stoepen zijn vanzelfsprekend

maar: werkparticipatie, woning, gelijke justitie, uitkering,... (goede intenties zijn probleem)

DIAGNOSIS UITGEVERS

De DSM-5 voorbij!

PERSOONLIJKE
DIAGNOSTIEK
IN EEN NIEUWE GGZ

over
'ziekte'

dr. Jim van Os

DIAGNOSIS UITGEVERS

GOEDE GGZ!

Nieuwe concepten,
aangepaste taal en
betere organisatie

over
zorg

Philippe Dolospaul

Michael Milo

Frank Schalken

Wilma Boovink

Jim van Os

DIAGNOSIS UITGEVERS

Innovatief leerboek
persoonlijke
PSYCHIATRIE

Terug naar de essentie

over
didactiek

Maarten Bak

Patrick Dornen

Jim van Os

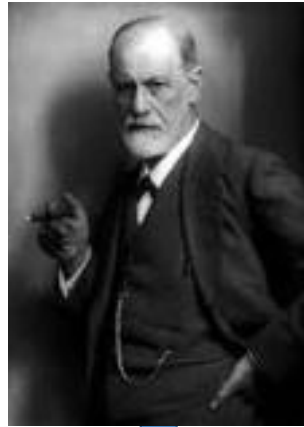
redactie

ethisch

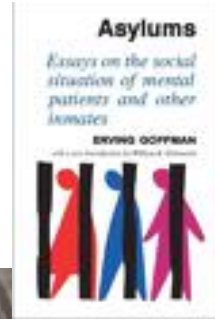

1790

therapeutisch

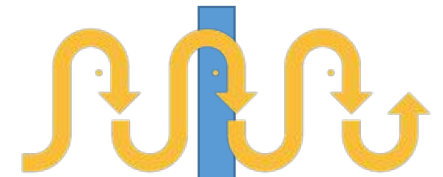

1910

1970

van 'maakbaar' naar 'weerbaar'

de nieuwe GGZ beweging

2017

sociaal

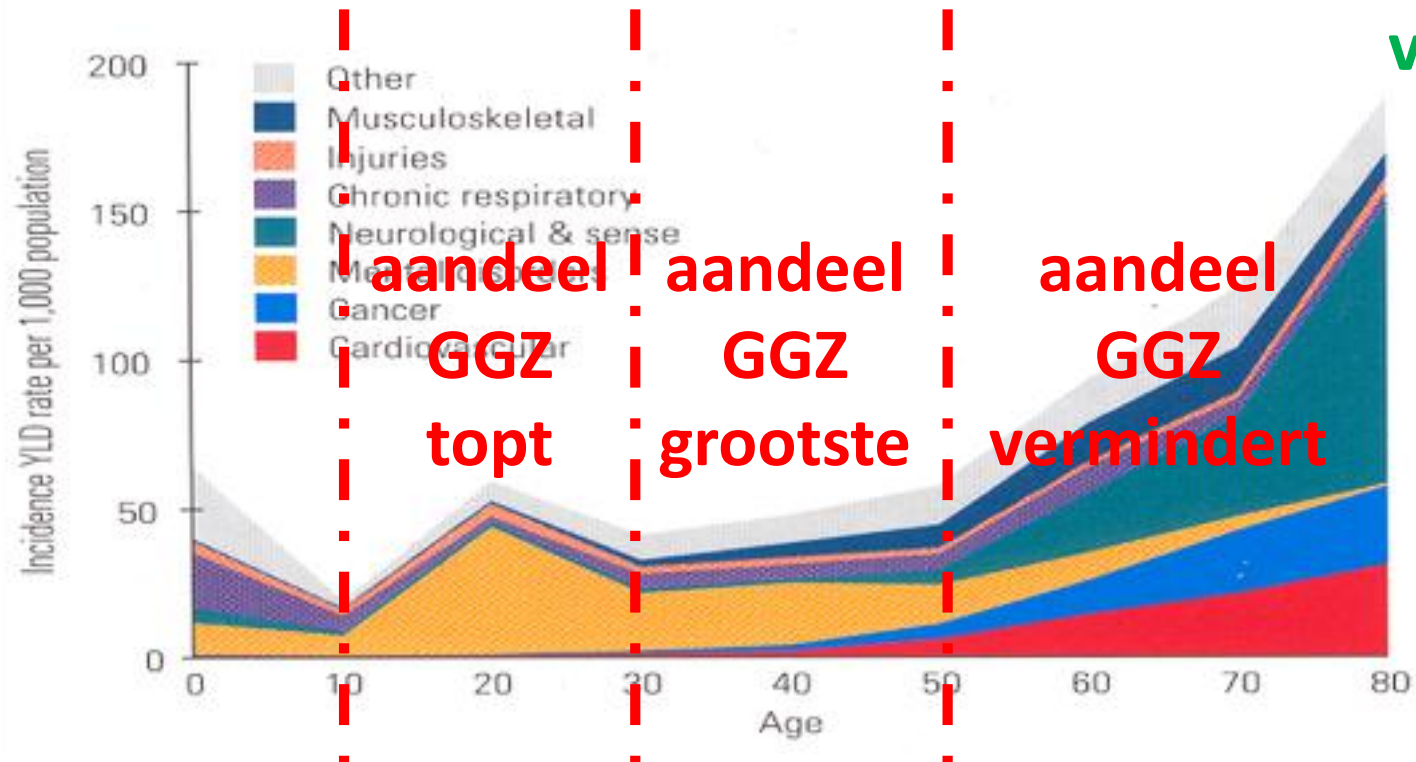
de illusie van maakbare mensen

global burden of disease

(leeftijdsverdeling – impact)

Figure 6 Incident YLD Rates per 1,000 Population by Age and Broad Disease Grouping, Victoria 1996

aandeel GGZ topt

aandeel GGZ grootste

aandeel GGZ vermindert

GGZ
 vertegenwoordigt
 meer lijden
 dan...
 oorlog
 verkeer
 klimaat
 terrorisme

...

focus op jeugd: 'scar'-hypothese

littekens

elke psychose maakt de kans op een volgende groter
elke depressie maakt de kans op een volgende groter
...

evidentie (fake news?)

de kans dat de 5de psychose de enige van je leven is, is 0.00
de kans dat de 5de psychose de laatste van je leven wordt,
is even groot dan dat de 1ste de laatste van je leven was

misrepresentatie = correlationeel onderzoek

(en toch **doet de jeugdzorg ertoe**, maar niet
in eerste instantie om relapse te vermijden)

preventie werkt NIET

zorg

deze vorm van zorg
weerbarmijnt
weerbaarheid (!?)

lichtere problemen behandelen

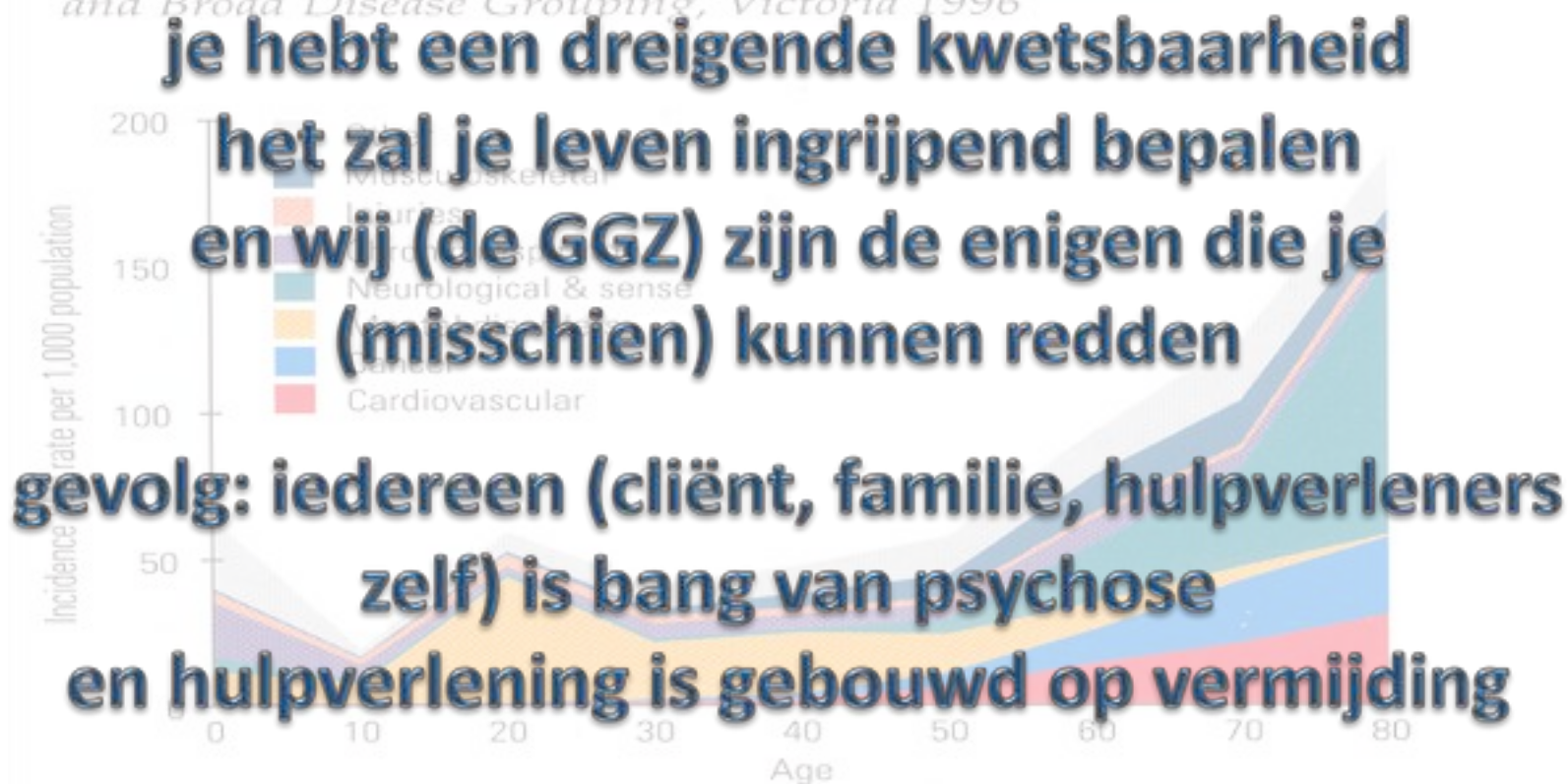
voorkomt gewaardere problemen

1975: 2% in zorg 2016: 6+% in zorg

de meta-communicatie van VIP is:

Figure 6 Incident YLD Rates (ik chargeer) Population by Age and Broad Disease Grouping, Victoria 1996

VIP (vroegge interventie psychose) **'WERKT' NIET**
(zegt Pat McGorry van Melbourne)

(bezinning) over 'psychisch lijden'

- wat weten we en wat weten we niet –
- wat kunnen we ooit weten en wat zal het nooit worden –

- psychopathologie is geen identiteit (DSM: ik ben...) maar een **vulnerabiliteit** die **periodiek** problematisch kan zijn (ik heb last, moeite...)
  - deze vulnerabiliteit is 'normaal' en in de bevolking **differentieel verspreid**
  - psychopathologie is **gecontextualiseerd** (gen/omgeving interactie)
  - moderne psychische hulpverlening evolueert van een concept van de 'maakbare' mens naar een proces met het individu in context naar **vergroete weerbaarheid** (recontextualiseert)
- strategie om vulnerabiliteit te beperken door bescherming is vaak **iatrogeen**
- psychisch lijden normaliseert als het gezien wordt als een **public health** probleem (een probleem van ons allemaal)

ziek – beter -- gezond

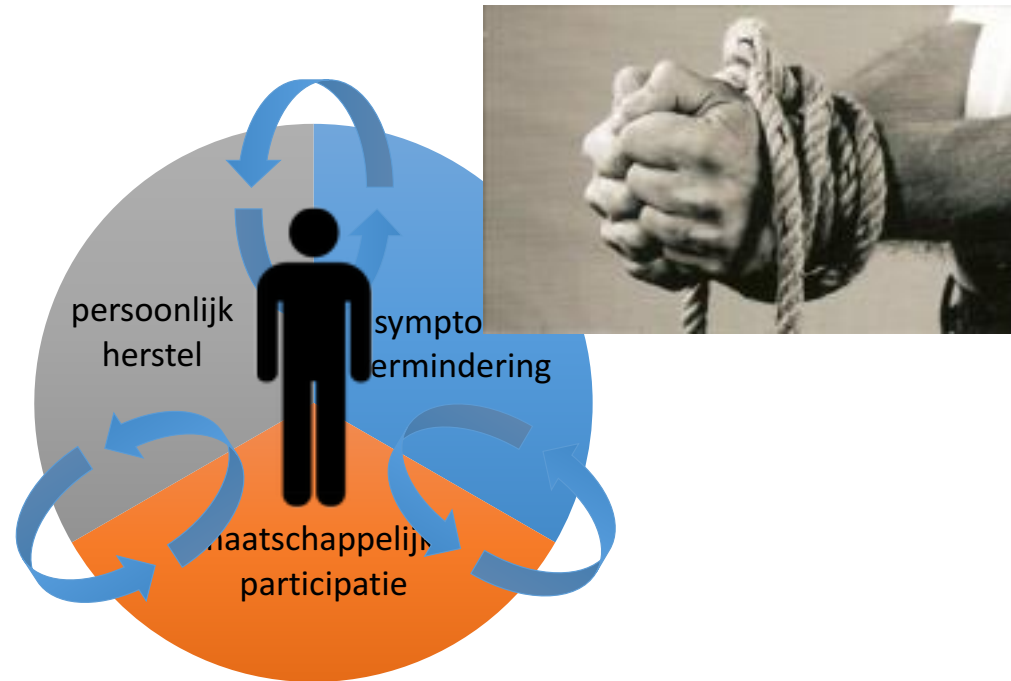
gezond ≠ de afwezigheid van ziekte

gezond = het vermogen zich aan te passen
en eigen regie te voeren, in het licht van de
fysieke, emotionele en sociale uitdagingen
van het leven

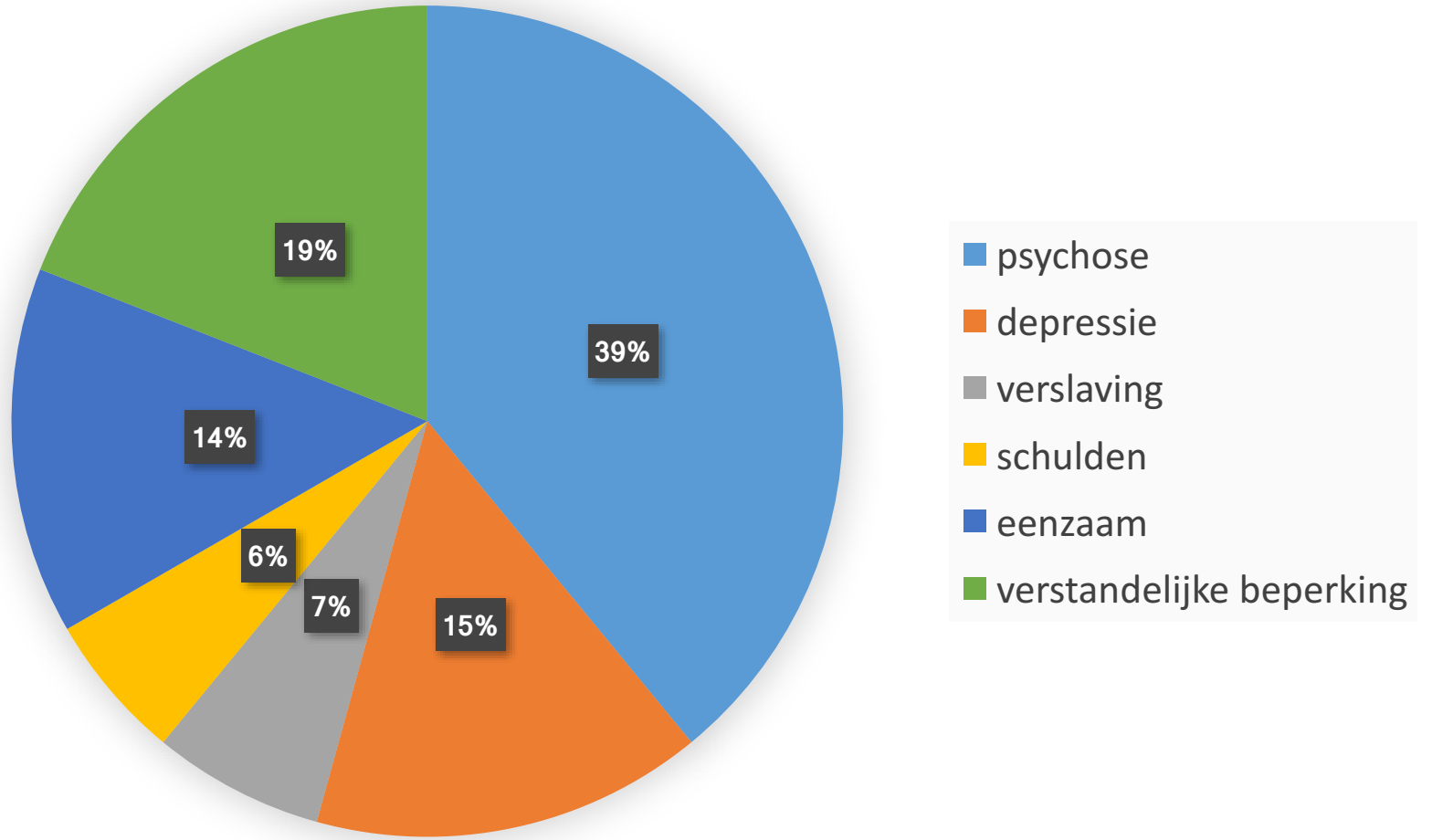
Machteld Huber

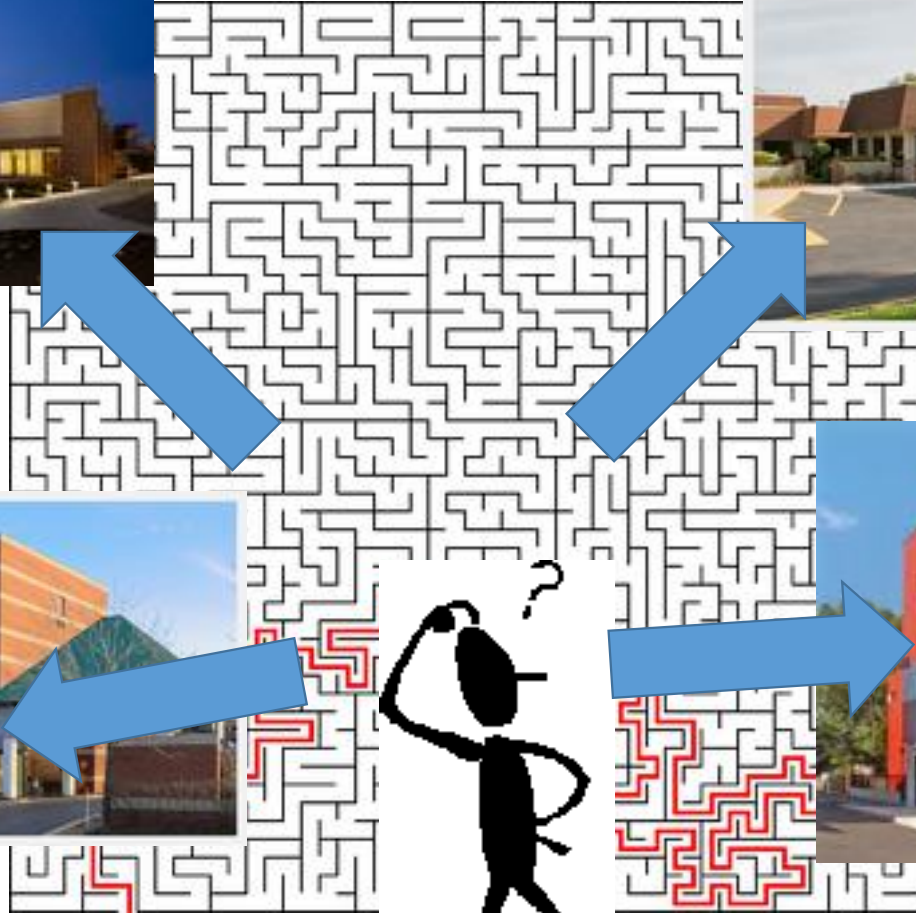
management van kwetsbaarheid en weerbaarheid over domeinen

een typische (FACT) casus

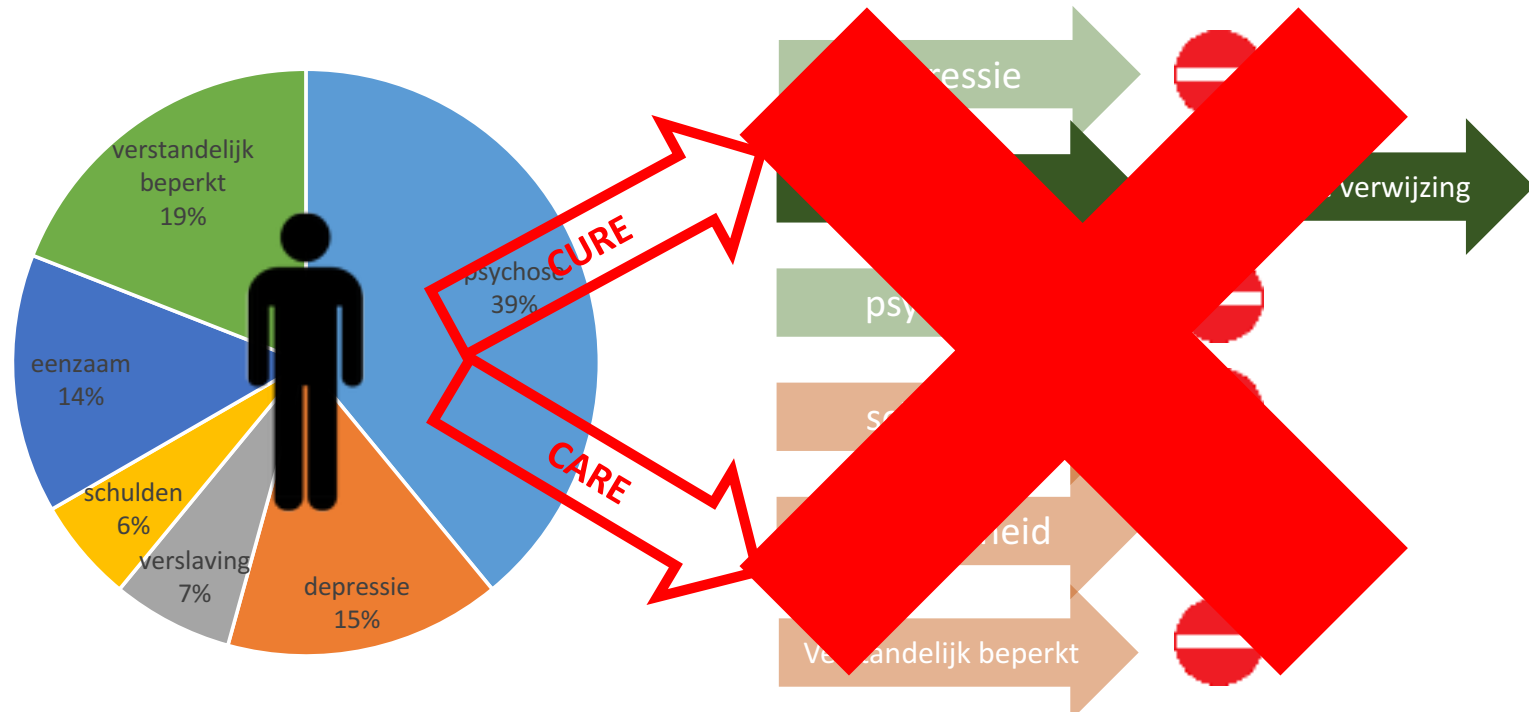

triage

'specialistische' verwijzing

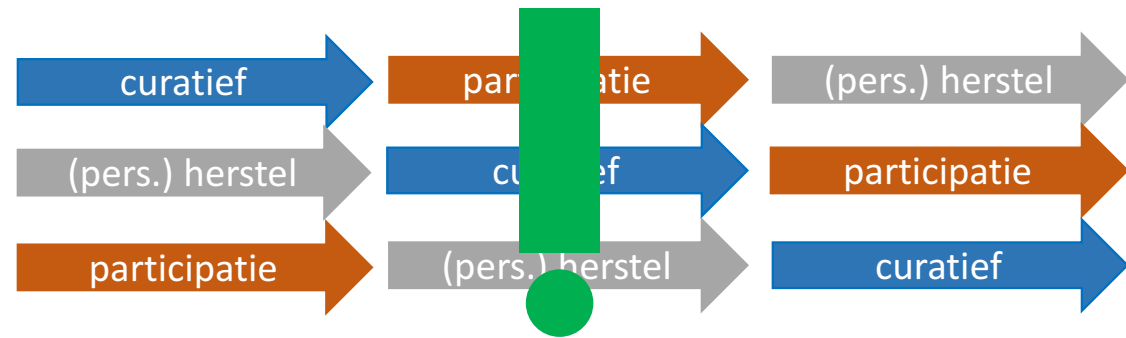
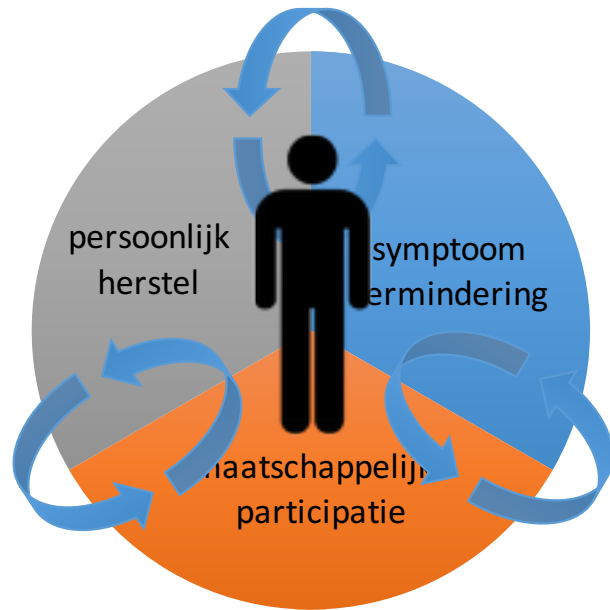
(efficiëntie van zorgpaden)

specialisten zijn nodig
rond de patiënt

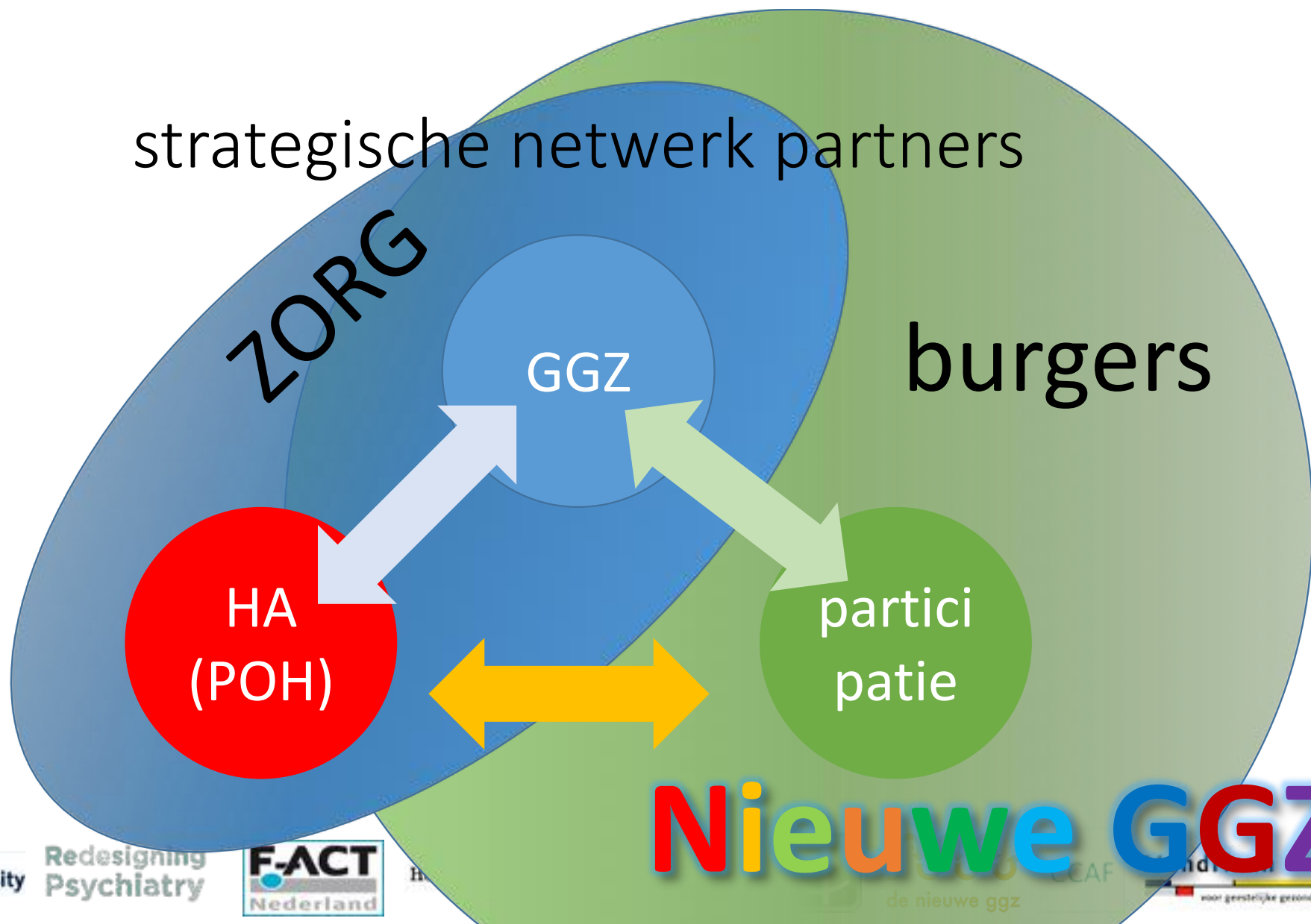

keuze: 'parallele' (geïntegreerde) zorg

de ambitie van FACT teams....
mobile

strategische netwerk partners

= per definitie lokale zorg
(in de 'wijk')

in de wijk (<15.000inw)
waar (EPA) **burgers**
wensen te slagen &
hulpverleners
op een 'natuurlijke' wijze
(ongeorganiseerd)
collega's vinden (e.g. HA, ...)

elkaar vinden
integreren

- GGZ & participatieveld
- GGZ & somatiek (HA)
- volwassenen / kinderen / ouderen (0-107jr)

- diagnostische verzuiling opgeheven
- collega's over sectoren: verslaving/ verstandelijke beperkt
- collega's over velden: schuldsanering/ wonen/ ...

Yes, we can... (in België)

- GGZ: 6% van de zorgbudget
- Zorg: 14% van het BNP
- budget: ongeveer 350,- per burger per jaar (dit hebben we er voor over)
- **waarom mobiele teams van 8FTE op 100.000 inw. als we 35 miljoen ter beschikking hebben**

ph.delespaul@maastrichtuniversity.nl
www.denieuweggz.nl

